

Kulturális örökségünk digitalizált forrásainak felhasználása az oktatásban

Mintaprojekt megvalósíthatósági tanulmánya

Tartalomjegyzék

A projekt általános célkitűzése	2
Részcélok:	2
Tevékenységek.....	2
Outputok, eredmények.....	2
Hosszú távú hatás és fenntarthatóság.....	3
Vezetői összefoglaló	3
Az alkalmazott módszertan bemutatása.....	3
A megvalósíthatósági tanulmány elkészítéséhez felhasznált források, az alkalmazott módszerek	3
A szükséglet elemzése	4
A jelenlegi helyzet	4
A közgyűjteményi dolgozók és a pedagógusok IKT felkészültsége	4
Digitális könyvtárak ismerete	5
Együttműködési hajlandóság	6
Oktatásban használható módszertani anyagok kidolgozása iránti érdeklődés.....	6
A közgyűjtemények elektronikus szolgáltatásai.....	6
A digitalizálás akadályai.....	7
A fejlesztési szükséglet. Alternatívák, stratégiák	7
A mintaprojekt bemutatása	8
A projekt háttérének, kontextusának, környezetének elemzése.....	8
A projekt-megvalósítás részletes bemutatása	11
Az érintettek, a partnerség és az intézményi feltételrendszer bemutatása	11
Eszterházy Károly Főiskola	11
Tittel Pál Könyvtár és Médiacentrum, EKF	20

EKF Gyakorló Általános, Közép-, Alapfokú Művészeti Iskola és Pedagógiai Intézet, Eger	21
A mintaprojekt célrendszere (átfogó, konkrét és operatív célok bemutatása),	22
Piaci jellemzők, vevői igények	8
Stratégiai cél.....	22
Jövőkép	22
Stratégiai fókuszpontok	23
Operatív célok (egy évre).....	23
Pénzügyi elemzés.....	26
Kockázatelemzés.....	33
Gazdasági-társadalmi hatások vizsgálata.....	35
Összegzés: a projekt megvalósíthatósága	35

megvalósulás helye: Eger
projektgazda: Eszterházy Károly Főiskola Médiainformatika Intézet

A projekt általános célkitűzése

Oktatási mintaprojekt létrehozásának elsődleges célja kulturális örökségünk digitalizált forrásainak felhasználása az oktatásban és módszertani segédanyag készítése a digitális gyűjtemények felhasználásához. Ehhez szükséges egyrészt az egyes közgyűjteményi alkalmazottak, a pedagógus-jelöltek és a pedagógusok informatikai készségeinek, digitális könyvtári ismereteinek fejlesztése, másrészt felkészítésük a szerzői jogi problémák kezelésére.

Részcélok:

1. tanítás és tanulás digitális gyűjtemények felhasználásával
2. módszertani segédanyagok készítése

Tevékenységek

1. továbbképzések szervezése
2. tantervi útmutatók,
3. óratervek,
4. forrás-csomagok,
5. online kiállítások összeállítása

Outputok, eredmények

Hosszú távú hatás és fenntarthatóság

Ösztönzőleg hat a közgyűjtemények munkatársaira, hogy olyan szolgáltatási stratégiát alakítsanak ki, amelyik megfelel a digitális korszak követelményeinek és nem csekély hatással lehet a tudományos eredmények terjesztésére és megőrzésére. A projektben részt vevő könyvtárak, levéltárak, múzeumok újragondolják eddigi szolgáltatási gyakorlatukat, és új szolgáltatási elemeket vesznek fontolóra, átgondolják a digitális tartalmak lehetséges felhasználását saját munkaterületükön, elősegítve azok virtuális könyvtár jellegének erősödését.

A digitalizált források felhasználása az oktatásban hatékonyabbá teszi kulturális örökségünk megismerését, színesebbé teszi a tanórákat, elősegíti a kreativitást mind a tanulók, mind a pedagógusok részéről, és hozzájárul a résztvevők IKT kompetenciáinak magasabb szintre emeléséhez. Hatással van a tantervfejlesztésre, mert a tanárképző intézményből kilépő kezdő, illetve a továbbképzéseken résztvevő tanárok képesek lesznek a digitális könyvtárakban található anyagok felhasználására, így a digitálisan elérhető elsődleges források a tanulói teljesítménytámogató rendszer eszközeként használhatók. A cél egybeesik mind a MaNDA, mind az Európai Unió digitális könyvtári programjának célkitűzéseivel.

1.Vezetői összefoglaló

A vezetői összefoglaló nem részletezi a megvalósíthatósági tanulmány egyes fejezeit, hanem annak fő céljait, főbb elemeit és eredményeit emeli ki, továbbá tartalmazza a megvalósíthatósági tanulmány főbb megállapításait és következtetéseit.

Formázott: Felsorolás és számozás

2.Az alkalmazott módszertan bemutatása

A megvalósíthatósági tanulmány elkészítéséhez felhasznált források, az alkalmazott módszerek

Az egész országra kiterjedő, reprezentatívnak nevezhető kérdőíves felmérésben vizsgáltuk, hogy a közgyűjteményeknek milyen lehetőségei vannak a digitálisan elérhető források kereshetőségének és felhasználhatóságának a biztosításában, a források integrálásának elősegítésében az oktatásba, és ehhez a munkatársak rendelkeznek-e elegendő ismeretekkel. Ezen túlmenően vizsgáltuk a könyvtárak, levéltárak, múzeumok digitális gyűjtemények létrehozásában vállalt szerepét és a gyűjtemények oktatásban történő felhasználását. A kérdőíveket 4783 könyvtárosnak, 1514 pedagógusnak, 1660 múzeumi és 419 levéltári szakalkalmazottnak küldtük ki.

Közgyűjteményekben dolgozó szakalkalmazottakat és pedagógusokat kérdeztünk digitális könyvtári ismereteikről, az IKT technológiákban való jártasságukról, a digitalizáláshoz való hozzáállásukról, illetve a digitális gyűjteményi anyagok oktatásban való felhasználásának lehetőségeiről.

A kérdőívet legtöbbször a Közép-magyarországi régióból töltötték ki, ami a minta 33,6%-át teszi ki. Ezt követi az Észak-magyarországi régió 23,3 százalékkal. A többi régió 10 % körüli arányban alkotja a kitöltők bázisát.

A minta foglalkozás szerinti megoszlása: könyvtáros 56%, pedagógus 18 %, muzeológus 17%, levéltáros 9%.

A közgyűjteményi szakalkalmazottak szakirányú végzettsége a könyvtárosoknál a leghomogénebb és a múzeumi szakalkalmazottaknál a legsokrétűbb, hiszen ott a

Formázott: Felsorolás és számozás

kifejezett muzeológus végzettségen túl a régész, a történész, a néprajzos, a fotós, a művészettörténész, stb. szakma képviselői egyaránt előfordulnak. A tanulmány további részében a közgyűjtemény típusa szerint vizsgáljuk a szakalkalmazottak válaszait, hiszen tevékenységüket a gyűjteményre alapozva fejtik ki. Így a továbbiakban a gyűjtemény típusának megfelelő összefoglaló megnevezéssel azonosítjuk a gyűjtemények munkatárait. Például a múzeumban dolgozó történészt a továbbiakban muzeológus, a levéltárban dolgozó történészt levéltáros összefoglaló megnevezéssel illetjük.

A végzettség tekintetében megállapíthatjuk, hogy a könyvtárosok 84,3%-a rendelkezik felsőfokú végzettséggel. A levéltárosok esetében is magas ez az arány (75%), hasonlóan a muzeológusokhoz (75%). A pedagógusok esetében a legmagasabb az egyetemi végzettségük aránya (91,4%), ami nem meglepő, hiszen alapkövetelmény a felsősokú végzettség a munkavállaláshoz.

A tudományos doktori fokozat (PHD) arányaiban a muzeológusoknál (19,4%) és a levéltárosoknál hasonló arányú (19,9%). A könyvtárosok és a pedagógusok között alacsony arányban vannak tudományos fokozattal rendelkezők.

A levéltárosok végzettsége esetében a legjellemzőbb az egyetem (43,06%), ezt követi a tanár szak bölcsészettudomány szakirányon (30,56%). A levéltár szakirány (31,94%) áll a harmadik helyen, a megkérdezettek végzettsége szerint.

A muzeológusok többsége (48,53%) egyetemi végzettségű, nem tanár szakos bölcsészettudomány és muzeológus szakirányú a muzeológusok 19,12-19,12%-a.

3.A szükséglet elemzése

A jelenlegi helyzet

A közgyűjteményi dolgozók és a pedagógusok IKT felkészültsége

Közgyűjteményekben dolgozók, pedagógusok és oktatók rendszeresen használnak munkájuk során számítógépet, keresnek internetes adatbázisokban, IKT műveltségük azonban többnyire megáll a szövegszerkesztő használatánál és sokszor még a prezentációs technikák alkalmazása is gondot okoz. Mindezek befolyásolják egyrészt digitális archívumok létrehozásának hajlandóságát, másrészt a létrehozott gyűjtemények használhatóságát. A pedagógusok nagy valószínűséggel mint felhasználók, a közgyűjtemények munkatársai pedig mint e gyűjtemények létrehozói jöhetnek számításba.

Olyan alapvető irodai alkalmazások, mint a Word, Excel, email ismerete nincs meg minden megkérdezettnél. A levéltárosok digitális írástudása a legalacsonyabb, a megkérdezettek alig több, mint fele válaszolta, hogy birtokában van ezeknek az ismereteknek, de sem a könyvtárosok, sem a muzeológusok, sem a pedagógusok nem érik el a 60%-os reprezentáltságot. Ez az önértékelés annál is inkább furcsa, mert a múzeumi és a levéltári szakalkalmazottak háromnegyede, a könyvtárosoknak pedig több, mint 80%-a diplomával rendelkezik, sőt a muzeológusok és a levéltárosok 20%-ának doktori fokozata is van. A könyvtárosok és a pedagógusok között alacsony arányban vannak Phd-vel rendelkezők. Az irodai alkalmazások alacsony ismeretének arányát valószínűleg befolyásolja, hogy a kérdésben nemcsak a Word és az email, hanem az

Formázott: Felsorolás és számozás

Excel is szerepelt és a táblázatkezelő programot a napi munka során kevesebben használják, kevesebben ismerik lehetőségeit.

A második leggyakrabban használt IKT technika a szkennelés, ami alatt szinte egyöntetűen a laptáblák használatát értik. Ezt a többszörözési és archiválási módot a pedagógusok ismerik a legnagyobb arányban (50,42%). Könyvtárosok ebben a technikában valamivel kevesebben járatosak, 41,7-ük mondta azt, hogy ismeri ezt a technikát. A muzeológusok és a levéltárosoknak 35%-a rendelkezik szkennelési ismeretekkel.

A harmadik leginkább alkalmazott IKT-ismeret a prezentációs technika (például Power Point), amivel a pedagógusok 43,7%-a, könyvtárosok 41,7%-a, a muzeológusok 35,25%-a rendelkezik. A sort e tekintetben a levéltárosok zárják, akiknek a negyede vallja magát kompetensnek a témában. A pedagógusok viszonylag alacsony aránya meglepetést okozott, hiszen ez az a réteg, amelyiknek az előadás, a szemléltetés a mindennapi munkájához tartozik.

Az internetes keresőrendszerek működésében való jártasság is elgondolkodtató, a pedagógusok 50%-a, a könyvtárosok 32%-a, a levéltárosok 30%-a és a muzeológusok közel harmada rendelkezik csak saját bevallása szerint ezekkel az ismeretekkel, holott mind a négy célcsoport esetében magas, 90% feletti az internetes adatbázisok használatának az aránya. Ez arra enged következtetni, hogy használnak ugyan adatbázisokat, de azok csak szorosan vett napi munkájukhoz kapcsolódó, saját szakterületükön ismert adatbázisok. Ehhez kapcsolódnának adatbázis-kezelési ismeretek, azonban a legmagasabb, közel 16%-os arány, amit a négy célcsoportban a könyvtárosok képviselnek, rendkívül alacsony. A levéltárosok 14, a muzeológusok 11%-nak vannak adatbázis-kezelési ismeretei, a pedagógusok pedig nem érzik magukénak ezt a tudást, mindössze 9%-uk van otthon a témában.

Még ettől is alacsonyabb a metaadat-tárolási technológiák (HTML, XML, MARC) ismerete, holott digitális archívumok létrehozásához és megfelelő működésük biztosításához ezeknek az ismereteknek a megléte is szükséges, viszont rendkívül alacsony arányban van meg minden célcsoportnál. Még leginkább a könyvtárosok rendelkeznek ilyen ismeretekkel (9,39%), a pedagógusok 5%-os, a levéltárosok 4,76%-os és a muzeológusok 4%-os aránya rendkívül alacsony.

A magasabb szintű IKT-ismeretek, mint a programozási nyelv ismerete, a DRM technológiák, vagy a hipermédiás dokumentumok szerkesztése minden célcsoport esetében 10% alá esik, sőt a levéltárosoknál és a muzeológusoknál sok esetben meg sem jelenik.

Összességében azt mondhatjuk, hogy a pedagógusok a legfelkészültebbek az IKT-ismeretek tekintetében, őket követik a könyvtárosok, míg a legkevesebb IKT ismerettel a muzeológusok és a levéltárosok rendelkeznek. A magasabb szintű IKT-ismeretek, mint valamely programozási nyelv ismerete, a DRM technológiák, vagy a hipermédiás dokumentumok szerkesztése minden célcsoport esetében igen alacsony, sőt a levéltárosoknál és a muzeológusoknál sok esetben meg sem jelenik.

Digitális könyvtárak ismerete

A megkérdezettek sokszor nincsenek tisztában azzal, hogy szakterületükön milyen digitális könyvtárakból juthatnának forrásokhoz és saját maguk, illetve intézményük mit tehet a közgyűjteményekben őrzött anyagok digitalizálásáért és oktatásban történő felhasználásáért.

A megkérdezettek legnagyobb része nem ismeri a világ élvonalába tartozó digitális gyűjtemények szolgáltatásait, sok esetben a magyarokat sem. Például a NAVA, a Digitális Irodalmi Akadémia, a WGA sok megkérdezett előtt ismeretlen. Leginkább a Magyar Elektronikus Könyvtárat ismerik, ettől kevesebben az Elektronikus Periodika Adatbázist és a Sulinet Digitális Tudásbázist. Sajnálatos, hogy a megkérdezettek fele sohasem hallott a Perseus Digital Library-ről, illetve a World Digital Library (WDL) szolgáltatásairól.

A célcsoportok egy részében megvan a törekvés digitális gyűjtemények létrehozásában való részvételre, de maguk is érzik, hogy hiányos IKT ismereteik akadályozzák őket abban, hogy megfelelő minőségi munkát végezzenek, viszont hajlandók lennének bővíteni IKT ismereteiket.

Együttműködési hajlandóság

Összességében nagyjából a megkérdezett csoportok mindegyikére igaz, hogy egyik fele elutasítja, másik fele viszont egyetért azzal, hogy szükség van az intézmények közötti együttműködésre kulturális örökségünk sikeres és eredményes digitalizálásához, de ez az együttműködés inkább az együtt-gondolkodást jelenti. A válaszadók jelentős részének 66,1 % vannak szerzői jogi aggályai a digitalizálás kérdéskörét illetően.

Oktatásban használható módszertani anyagok kidolgozása iránti érdeklődés

A megkérdezettek körében a legcsekélyebb érdeklődés módszertani anyagok kidolgozása iránt mutatkozott. Ez nagyon szomorú eredmény, aminek okát abban látjuk, hogy – mivel a világban működő digitális archívumok nagy részét nem ismerik sem a közgyűjtemények munkatársai, sem a pedagógusok –, bár uniós irányelvekből nincs hiány, hiányoznak azok a jó gyakorlatot reprezentáló példák, amelyek motiválhatnák a vizsgált célcsoportok tagjait hasonló létrehozására. Ennek megváltoztatásában az oktatásnak nagy szerepe lehet a jövőben.

A közgyűjtemények elektronikus szolgáltatásai

A levéltárak pillanatnyilag szolgáltatásai – elsősorban segédleteik – elektronikus elérhetőségére koncentrálnak, de már látszik a törekvés állományuk egy részének digitális formában történő elérhetővé tételére is. A Magyar Levéltári Portál egy közös keresőfelülettel szolgálja a digitalizált anyagok kereshetőségét. Az iratanyag digitalizálásakor főleg térképeket, összeírásokat, az egykori MSZMP iratait részesítik előnyben.

A múzeumi szakterület ezen a téren erős lemaradásban van a könyvtárak és levéltárak mögött. A 21. század első évtizedében gyakorlatilag elektronikus nyilvántartási rendszerük kialakításának elvei és gyakorlati megvalósítása foglalta le a szakembereket. A Múzeumi Digitalizációs Bizottság is csak 2009 novemberében alakult meg a Magyar Nemzeti Múzeum keretében. Ettől a szakbizottságtól várták az iránymutatást a digitalizációs munkák valódi elindításához, az együttműködések kialakításához. A Digitalizálási Bizottság még abban az évben összegezte a múzeumi terület digitalizálási problémáit

Amellett, hogy vannak közös célok, mint a gyorsabb kiszolgálás, a pontosabb keresés, a könnyű hozzáférés biztosítása, az állományvédelem, a könyvtárak, levéltárak, múzeumok

anyagainak jellegzetességei befolyásolják ezen intézmények munkatársainak hozzáállását is a digitalizáláshoz.

A digitalizálás akadályai

A közgyűteményi alkalmazottak közel 90%-ának nem kérdéses, hogy szükség van-e további nagyobb volumenű digitalizálási munkálatokra, mert a digitális könyvtárakból sokkal több anyagot kellene elérhetővé tenni, mint amennyire jelenleg lehetőség van. A pedagógusok jóval bizonytalanabbak e téren és csak ha a bizonytalankodókat is a digitalizálás támogatói közé soroljuk, akkor érik el a 90%-os arányt, egyébként csupán 41%-uk érzi úgy biztonsággal, hogy a digitális könyvtárakból nem érhető még el minden szükséges anyag.

A digitalizálás akadályát a megkérdezettek öt fő okkal magyarázták:

1. Kevés a szakképzett munkaerő a digitalizálási munkák elvégzésére. Ez a válasz leginkább a muzeológusok körében volt jellemző, akik közül 70% vélekedett így. Őket követték a levéltárosok kicsivel több mint 50 %-kal, a könyvtárosok megközelítőleg 48%-kal, majd végül a pedagógusok 35%-kal.
2. Nem kellően kidolgozottak a hosszú távú digitalizálás feltételei. Szintén a muzeológusok választották legnagyobb számban ezt a lehetőséget (58%). Őket követték a könyvtárosok (50%), majd következtek a levéltárosok (40%) és végül a pedagógusok (23%).
3. Hiányos, vagy kevés az intézmények technikai felszereltsége a digitalizálási munkálatok elvégzéséhez.
4. Kevés a pénz a digitalizálási munkák elvégzésére.
5. Szerzői jogi akadályai vannak.

A fejlesztési szükséglet. Alternatívák, stratégiák

A nyílt hozzáférés koncepciója még éppen csak megérintette a múzeumokat és a levéltárakat, amelyek szolgáltatásaik – elsősorban segédleteik – elektronikus elérhetőségére koncentrálnak, de már látszik a törekvés állományuk egy részének digitális formában történő elérhetővé tételére.

A múzeumi szakterület ezen a téren lemaradásban van a könyvtárak és levéltárak mögött. A 21. század első évtizedében gyakorlatilag elektronikus nyilvántartási rendszerük kialakításának elvei és gyakorlati megvalósítása foglalta le a szakembereket.

Kevésbé ment át a köztudatba, hogy a digitális könyvtárak állományát nemcsak könyvtári jellegű anyagok képezhetik, hanem mindazok a primer és szekundér források, amelyek kulturális örökségünk dokumentumai, illetve tárgyai. Ezért a levéltári források és a múzeumi tárgyak is természetes módon képezik részét ezeknek a gyűjteményeknek.

Sem a közgyűjtemények, sem a pedagógusok nem képesek saját szakterületükön saját erejükből megoldani kulturális örökségünk digitális könyvtárakba szervezésének és az archivált anyagok oktatásban történő felhasználásának problémáját. Közös munkára van szükség ahhoz, hogy a nagy gonddal, szakmai hozzáértéssel válogatott és drága pénzen digitalizált kulturális örökségünk megfelelő módon hasznosuljon az oktatásban. Azok az uniós módszertani ajánlások, amelyek jelenleg ismertek, a digitalizálás technikai megoldásaihoz készültek. Ehhez kellene hozzátenni a pedagógiai tapasztalatot, a tantervek, a jogszabályok ismeretét. Minden megkérdezett csoport szükségesnek tartja,

hogy készüljenek óratervek, módszertani útmutatók és egyéb segédletek a digitalizált anyagok tanórán történő felhasználásához.

Különböző mértékben ugyan, de valamennyi megkérdezett egyetértett abban, hogy szükség lenne olyan módszertani központra, amelyik az elkészült anyagok oktatásban történő felhasználását támogatja. Hogy ezt a szerepet valamely könyvtár vállalhatná fel, azzal a levéltárosok 47 , a pedagógusok 40, a muzeológusoknak viszont csak 29%-a értett egyet, de még a könyvtárosok sem támogatták 46%-nál nagyobb mértékben, holott ez az intézménytípus rendelkezik a legrégebbi hagyományokkal mind a technikai megoldásokat, mind a szabványosítást illetően.

A szükséglet kielégítésére tett kísérletek

A főiskola az elmúlt évben három alkalommal szervezett 120-120 órás tanfolyamot könyvtárosok számára elektronikus tananyagfejlesztés témakörben.

Az egész életen át tartó tanulás és oktatás intenzív támogatása az a terület, amelyben a könyvtáraknak erős jövőképe van. A tanfolyamok általános célja az volt, hogy megtanítsa a könyvtárost olyan környezet kialakítására a hagyományos és virtuális könyvtári térben, ahol az elektronikus források használata alapvető gyakorlattá válik.

Célja volt továbbá, hogy a résztvevők képessé váljanak elektronikus források tanári szerepkörben történő használatára, tananyagok közzétételére és a könyvtárban folyó képzések lebonyolítására.

A mintaprojekt bemutatása

A projekt háttérének, kontextusának, környezetének elemzése

A projekt előzményeinek, háttérének, a projekt tágabb környezetének, a projekt szűkebb gazdasági-társadalmi környezetének, a projekt közvetlen helyszínének bemutatása.

A könyvtári információ- és dokumentumszolgáltatás rétegeit ma már láthatatlan burokként veszi körül az elektronikus világ – minden technikájával és elméletével –, megkísérelve a könyvtári környezetben egyfajta e-komfort kialakítását, lenyúlva a szolgáltatások gyökeréig, új és sok esetben hatékonyabb megjelenési és tevékenységi formát adva ezek működéséhez.

Ezek a jelenségek feltételezték a könyvtárak szerepkörének módosulását, a könyvtár információs funkcióját tekintve kiindulási alapként. Át kellett gondolni (sok helyen ez megtörtént, vagy folyamatban van) a szerepkörváltás irányait, lehetőségeit és módjait. El kellett dönteni, hogy melyek azok a tevékenységek, szolgáltatások, amelyeket az adott intézmény vállalni tud, ezen kívül pedig vannak olyan funkciók, amelyeket vállalnia kell, hogy meg tudja tartani pozícióját az információs társadalom által generált környezetben is. Az egyik legfontosabb feladat volt ezen az úton a könyvtár információközvetítő szerepének erősítése és ehhez társul napjainkban egyre erősebben például az oktatás támogatásában elfoglalt hely megszilárdítása.

Tudomásul kellett vennünk, hogy ma már nem a papír alapú dokumentum az információközvetítés egyetlen eszköze, sőt sok esetben már nem is az elsődleges eszköze

– elég ha az e-learningre gondolunk. A könyvtári szolgáltatás lényegéhez tartozik ezen eszközök rendszerezése, a rendszeren belüli eligazodás segítése, és segítségükkel az információk közvetítése.

A papír alapú dokumentumoknak még mindig csak szerény hányadát digitalizálták de elektronikus változatban is csak kis részük jelent meg, vagy ha megjelent is, korlátozott hozzáféréssel használható. Ugyanakkor persze arról sem szabad megfeledkezni, hogy egyre nagyobb számban jelennek meg dokumentumok kizárólag elektronikus formában. Azt sem mondhatjuk, hogy minden esetben a legfontosabb dokumentumok válnak elektronikusan elérhetővé, hiszen sokszor ezt nem a legautentikusabb személyek, illetve intézmények döntenek el, illetve a szerzői jogi korlátozásoknak is meghatározó szerepük lehet.

Prioritásokat persze szükséges felállítani, még akkor is, ha az esetek egy részében ezek egyéni érdekeket fognak szolgálni, vagy legalábbis szubjektív megítélések benyomását keltik. Ugyanakkor el kell fogadni, hogy a könyvtárak anyagi helyzete nem feltétlenül javul (még világviszonylatban sem), míg helyigényük erőteljesen nő. A publikációk száma minden eddigénél nagyobb mértékben növekszik, a beszerzésükre fordítható anyagi források pedig egyre nehezebben teremthetők elő.

A jövő egyik útja a személyre szabott szolgáltatások fejlesztése, amelyet a könyvtári és az elektronikus technológia folyamatos változása és korszerűsödése indokol, egyre precízebb és karakteresebb személyi szolgáltatások nyújtásának igényével.

A könyvtári szolgáltatások változásait gyorsan fejlődő eszközkészlet és infrastruktúra segíti (vagy segítheti). A kérdés az, hogy tudnak-e élni ezzel a könyvtárak, időben élnek-e az új lehetőségekkel, és ha igen, akkor milyen módon és hatékonysággal tudják felvenni a versenyt a kifejezetten (információ vagy tartalom)szolgáltatásra szakosodott, és a piacot tömegesen elárasztó cégekkel?

A könyvtári információszolgáltatás kiteljesedése folyamatban van. Nem tudjuk, mi jöhet még, de a könyvtárak elindultak egy úton, amelyet az információs társadalom igényei jelöltek ki számukra, és ezen az úton egyelőre még együtt kell haladniuk hagyományos és elektronikus szolgáltatásoknak egyaránt. Erre mutatnak a különböző szolgáltatási rétegek kapcsolatai, összefonódásai is. Hiszen az elektronikus dokumentum helyettesítheti a hagyományost, míg ez kiegészítheti az előzőt, vagy a különböző elektronikus szolgáltatások, amelyek lefedik az egész szolgáltatási rendszert, és begyűrűznek az egyes rétegekbe az ott jellemző technikákkal.

A könyvtárral és a könyvtárosokkal szemben egyre komolyabb elvárások mutatkoznak például az oktatás-tanulás támogatása terén. Az új évezredben központi szerepet kaptak az oktatásban a tömegoktatás problémái, amelyek kezelésében nagy szerepet kap az egész életen át tartó tanulás koncepciója. Ennek mentén az oktatási tartalmak időben széthúzhatók, egyénileg ütemezhetők és finanszírozhatók.

Az egész életen át tartó tanulás fogalmába beletartozik nemcsak a szakmai fejlődést szolgáló vagy a szabadidős tevékenységként végzett felnőttoktatás, hanem a családi és társadalmi szerephez szükséges alapvető ismeretek és készségek elsajátítása is. A fejlett országokban folyamatosan nő a 60 év feletti aránya, ami két fontos tényre hívja fel a figyelmet: egyrészt a munkában töltött idő aránya csökken (a teljes élettartamhoz képest), másrészt nő a tanulással, átképzéssel töltött idő, valamint szintén növekszik a szellemi

képességek szinten tartását és megőrzését célzó képzések száma.¹ Ezek természetesen jelentős részben a könyvtárakban vagy könyvtár közeli környezetekben csapódnak le.

Az mindenképpen látható, hogy a könyvtári szolgáltatások jövőjét jórészt meghatározza az oktatás és tanulás támogatása köré szerveződött tevékenységek köre. Az egész életen át tartó tanulást véve alapul a könyvtári építménynek több tartópilléren kell állni. Ezek a következők:

- Az oktatás, tanulás és kutatás támogatása;
- a szórakozás, kikapcsolódás (vagy játékos tanulás) támogatása;
- az önképzés, önművelés támogatása (ez tulajdonképpen az előző kettő részbeni együttes hatása).
- A három komponens együtt képezi az egész életen át tartó tanulás támogatásának alapját. (Több ilyen pillért is lehetne még említeni – pl. a munka mint tanulásra inspiráló tevékenység stb.)

Fontos kérdés, hogy mire irányulhat ezeken a területeken a könyvtárak szerepvállalása. Már említésre került, de nem árt többször hangsúlyozni, hogy az oktatás és tanulás területén mindenképpen szükség van egy paradigmaváltásra, ami persze a könyvtárak esetében is kikényszeríti a szemléletváltást.

A hagyományos oktatási, tanulási módszerek nehezen változnak, lassan változó környezetben működnek, míg korunk embere egy folyamatosan változó környezetben tevékenykedik (lásd információs társadalom). Elsődleges feladat a képességek fejlesztése az önművelés technikáira fókuszálva. Ezzel együtt fel kell készülni a felnőttképzés erősödésére, egyáltalán a felnőttek egyre nagyobb létszámú jelenlétére az oktatásban, valamint az úgynevezett nem hagyományos tanulói csoportok fokozott megjelenésére és kiszolgálására.²

A könyvtár úgy tud részt vállalni ezekben a feladatokban, ha tudatosan menedzselt tanulási környezeteket teremt, amelyek köré jól szervezett minőségirányítási rendszert épít ki.

A menedzselt tanulási környezetek nem csak az oktatásszervezési rendszereket és a képzésmenedzsment rendszereket tartalmazzák, hanem helyet biztosítanak tananyagok, oktatási segédletek, elektronikus jegyzetek, képtárak, oktatóprogramok, szakadatbázisok, e-portfóliók elérhetőségére, valamint ezzel együtt az oktatást és tanulást támogató digitális intézményi repozitóriumok használatára. Mindezt pedig teszik a tanulói, használói csoportok igényeihez igazítva, egyaránt kihasználva a formális–informális képzés, az iskolarendszerű képzés, az iskolarendszeren kívüli képzés és nem utolsósorban az önképzés nyújtotta lehetőségek maximális kihasználásával.

Fel kell tennünk azonban a kérdést, miszerint ennek szereplői – és itt most elsősorban a könyvtárakra, könyvtárosokra és használókra gondolok – mennyire

¹ Az egész életen át tartó tanulás. – In: Minőségfejlesztés az oktatásban : gyakorlati útmutató oktatási intézmények számára / szerk. Bálint Julianna. – Budapest : Verlag Dashöfer, 2009. – 1.7.6.3. p. 2.

² Uo.

felkészültek az új technológiák alkalmazására, rendelkeznek-e a szükséges kompetenciákkal, illetve megfelelő képzettségi szinttel ezek továbbadásához, vagyis birtokukban van-e a sokat emlegetett digitális műveltség, azaz működik-e az információs társadalom?³

A projekt-megvalósítás részletes bemutatása

A projekt adatai,

Az érintettek, a partnerség és az intézményi feltételrendszer bemutatása

Eszterházy Károly Főiskola

A tanárképzést szolgáló szervezeti egységek és tudományos műhelyek

A **Tanárképzési Központ** az intézményben a pedagógusképzés egészét figyelembe véve működik. Az EKF-en 5 karon folyik tanárképzés (pedagógusképzés), amely felöleli a kisgyermekkorú nevelést, a közismereti és szakmai tanárképzést, valamint a felnőttképzést. A központ szoros kapcsolatot tart az országos és a régió közoktatását támogató intézményekkel, szervezetekkel, az Oktatáskutató és Fejlesztő Intézettel, Oktatási Hivatallal, kormányhivatalokkal, illetve a pedagógusképző irodák, pedagógiai intézetek, valamint az érintett városok, megyék oktatáshoz kapcsolódó hivatalaival.

A **Főiskola** és a **Tanárképzési és Tudástechnológiai Kar** a hallgatók képzését, a tudományok művelését, illetve művészeti alkotótevékenységet megvalósító, a képzésben, tudományos és művészeti alkotómunkában együttműködő oktatókat, kutatókat, valamint oktatási, kutatási és más szervezeti egységeket magában foglaló oktatási tudományos kutatási szervezeti egység, amely a jogszabályokban biztosított hatáskörében eljárva egy vagy több képzési terület szakjain folyó felsőfokú képzés feladatának ellátását szervezi és biztosítja. A karon belül intézetek és tanszékek végzik az oktatást.

Regionális Pedagógiai Kutató Központ (RPKK)

A Tanárképzési és Tudástechnológiai Kar egy doktori iskola megalapozására 2008. júniusában létrehozta a RPKK-t.

A kutatások egyik részterülete a könyvtárpedagógia, valamint az iskolai könyvtárak szerepe a kompetenciák kialakításában.

Amellett, hogy a képzés tematikája lehetőséget ad az információs és kommunikációs technológiai készségek elsajátítására és a technológiák alkalmazására, olyan cselekvés-kompetenciák kialakítását célozza meg, mint

- általános problémamegoldó képesség,
- a kritikai gondolkodás képessége,
- az adott helyzetre jellemző általános és specifikus ismeretek birtoklása,
- reális és pozitív önbizalom.

Ezeknek a képességeknek a kibontakoztatására több fórumon is lehetőség van:

- a külföldi partnerekkel közösen évente megrendezésre kerülő Agria Media konferencián a hallgatók nemcsak passzív résztvevőként lehetnek jelen, hanem a

³ Czeglédi

legkiválóbbak az előadók között is megjelenhetnek, illetve bekapcsolódhatnak azokba a műhelymunkákba, amelyek ezeknek a konferenciáknak a kutatóbázisait jelentik,

- a legjobb eredményt elérő hallgatóknak lehetőséget biztosít a főiskola külföldi tanulmányutakra, hazai és nemzetközi konferenciákon való részvételre,
- a szakmai identitástudat kialakítása érdekében ösztönzi a hallgatókat a szakmai egyesületekben való aktív részvételre (például a Magyar Könyvtárosok Egyesülete),
- fontosnak tartja a főiskola a tudományos diákköri munkák patronálását, az arra érdemes dolgozatok megjelentetésének támogatását

Információs Társadalom Oktató-és Kutatócsoport (ITOK)

Az Eszterházy Károly Főiskola Médiainformatika Intézet Információs Társadalom Oktató-és Kutatócsoportja (ITOK) 2002-ben alakult. A csoport alapító tagjai: dr. Forgó Sándor, dr. Kis-Tóth Lajos és dr. Komenczi Bertalan. A csoport vezetője dr. Komenczi Bertalan, főiskolai tanár.

A Kutatócsoport interdiszciplináris kutatásokat folytat az információs társadalom kérdéskörében. A kutatások elsősorban a tudásalapú gazdaság és a tudásközéppontú társadalom humán komponensére koncentrálnak, különös súlyt helyezve az új típusú tanulási környezetek, tanulási formák és tanulási kapcsolatok gyakorlatközeleli kutatására.

MTA Információtudományi Munkabizottsága

A Médiainformatika Intézet kezdeményezésére 2012-ben az MTA Miskolci Akadémiai Bizottságának Neveléstudományi Szakbizottságán belül megalakult Információtudományi Munkabizottság. A bizottság a filozófia, a filológia, a történettudomány és segédtudományai, a művelődéstudományok, a neveléstudomány, a politikatudomány, a szociológia, a bibliológia információtudománnyal közös érdeklődési területeit vonja tevékenységének középpontjába, ezzel ösztönözve közös tevékenységekre az Észak-Magyarországi Régióban tevékenykedő, különböző diszciplínák kutatóit.

Multimédia kutatólaboratórium

Az Eszterházy Károly Főiskola multimédia kutatólaboratóriuma 1996-ban alakult a Médiainformatika Intézet keretein belül.

A labor létrehozásának célja a multimédiás anyagok hatékonyságának, pedagógiai-pszichológiai háttérének kutatása, valamint saját fejlesztésű oktatási és ismeretterjesztő on-line és off-line multimédia anyagok tervezése és kivitelezése.

A labor további feladata az elektronikus és távoktatási tananyagok, valamint a főiskola weboldalának folyamatos fejlesztése és karbantartása.

eLearning módszertani kutatócsoport

A növekvő hallgatói létszám és az életen át tartó tanulás elkerülhetetlenné teszi, hogy az Eszterházy Károly Főiskola megújítsa képzési rendszerét. Az e-learning és a blended-learning előtérbe kerülésének következtében egyre nagyobb az igény a korszerű és szabványos formában közzétehető elektronikus tananyagokra és a tananyagok közzétételét lehetővé tevő rendszerekre.

A csoport vizsgálódási körébe ezért elsősorban az e-learning és blended-learning oktatásmenedzselési rendszerei (Learning Management System, LMS) és az elektronikus tananyag elkészítését segítő tartalomfejlesztő eszközök (Learning Content Management System, LCMS) tartoznak. A két, egymást átfedő terület magában foglalja az e-learning

területén elterjedt szabványok és ajánlások, medializálási metódusok, metaadatrendszerek és keretrendszerek elméleti és gyakorlati vizsgálatát, az e-learning és a hagyományos felsőoktatási képzés blended támogatásának kutatását.

Líceum Televízió

A Líceum Televízió 2003-ban azzal a céllal alakult, hogy színvonalas gyakorlati helyeként szolgáljon a mozgóképpel foglalkozó szakok hallgatóinak (kommunikáció, művelődésszervező, rajz, médiatechnológus FSZ, illetve a 2007 őszén induló mozgóképkultúra és médiaismeret szak). A televízió biztosítja azokat a technikai feltételeket, amelyek segítségével megismerhetők, gyakorolhatók a televíziós-alkotás szakmái. Az adások lebonyolítását szolgáló eszközök mellett biztosítottak olyan tantermek, amelyekben jól előkészíthetők azok a feladatok, tevékenységek, amelyek a rendszeres adás biztosításához szükségesek.

A technikai felszereltség egységes rendszert képez. Digitális kamerák, digitális editálási lehetőség biztosítják ezt. A kiegészítő eszközök, berendezések minden, a televíziózáshoz köthető tevékenység gyakorlását lehetővé teszik. A televízióban elsősorban kommunikáció, médiatechnológus-asszisztens, művelődésszervező, rajz-vizuális kommunikáció szakosok tanulnak, de lehetőség nyílik a tanításhoz nem kötött kreatív elképzelések megvalósítására is.

A Líceum Televízió több feltáró jellegű filmet készített az oktatás és az informatika kapcsolatáról, a könyvtár funkciójának kiegészüléséről, megváltozásáról. Más tanszékekkel közösen a vizsgálta a pedagógusi kompetenciákat.

Jelenleg az Equal-projekt „Gold” (Lehetőségek biztosítása, a hátrányok csökkentése) elnevezésű nemzetközi együttműködés keretében az érintett iskolákról készít filmeket, amelyek a témában elért eredményeket, problémákat taglalják, hasonlítják össze.

A Líceum Televízió helyet ad honi- és nemzetközi filmes programoknak is, mint a (Képes Művésztelep, Filmművészeti Nyári Egyetem), intézmények közötti hallgatói együttműködéseknek (Delta Egyetem, Mansura-Egyiptom, Film- és Televíziós Egyetem, Szentpétervár-Oroszország).

És nem utolsó sorban a televízió munkatársai saját alkotásaikkal, többnyire dokumentumfilmekkel, szerepeltek, szerepelnek nemzeti- és nemzetközi filmfesztiválokon.

Líceum Kiadó

Feladata a főiskola oktatási és tudományos műhelyeiből kikerülő szellemi termékek megjelentetése, az oktatáshoz szükséges tankönyvek és más oktatási anyagok biztosítása. A kiadó önállóan gazdálkodó egység. A kiadó az általános és intézményfejlesztési rektorhelyettes felügyelete mellett végzi munkáját.

Intézményünkben több éve működik a **Képes György Szakkollégium**. A szakkollégiumban a hallgatók a szaktanszékekkel és a tussal egyeztetett egyéni kutatási terv alapján végzik kutatómunkájukat, és vállalják, hogy kutatási témájukból TDK versenydolgozatot készítenek, amellyel részt vesznek az intézményi, illetve az országos TDK konferencián, illetve a kollégium által szervezett tudományos szakmai programokon. A Médiainformatica Intézet több hallgatója a szakkollégium keretében jelenleg is dolgozik egy-egy tudományos pályamunkán.

A főiskola önálló közhasznú *alapítványa (Lyceum Pro Scientiis Alapítvány)* a tehetséges hallgatókat tudományos ösztöndíjjal támogatja. Tervezzük, hogy a mesterszintű képzésben a hallgatók körében tovább erősítjük a mentorálás rendszerét, amely kiterjed a tehetséggondozáson túl a hátrányos helyzetűek és a fogyatékkal élő hallgatók támogatására is. Támogatjuk a tehetséges hallgatók hazai és nemzetközi kutatómunkáját és publikációs lehetőségét.

Az EKF TKTK tárgyi feltételrendszere

1 007 Borlabor	
Számítógépek:	1db HP ProLiant ML110 G6 Intel Pentium 2.8GHz, 2GB RAM, 500GB HDD, NEC 195VXM+ TFT monitor 8db Acer Aspire 5733Z laptop, Intel p6200, 2GB RAM, 320GB HDD,
Kivetítő:	2db LG 42LW4500 3d LED TV
2 008 PC	
Számítógépek:	29 db Lenovo ThinkCentre Intel Core i5-2400 3.1GHz, 4GB RAM, 2TB HDD, DVD író, Gigabit ethernet, HD Graphics, HD audio, LG Flatron W2240 LED monitor, Wacom DL-720 monitor 1db HP Z210 CMT Workstation Intel Core i5-2400 3.1GHz, 4GB RAM, 500GB HDD 1db HP620 laptop Intel T3100, 2GB RAM, 250GB HDD
Kivetítő:	Epson WXGA projektor, Sahara 70” dual touch interaktív tábla
Videó:	LG HDD/DVD recorder RH387H, SamsungSCB-2000 kamera
Audió	M-Audio Fast track csiptetős mikroport, 2db AMC Viva 5 fali hangszóró
3 018	
Számítógépek:	7 db Lenovo ThinkCentre Intel Core i5-2400 3.1GHz, 4GB RAM, 2TB HDD, DVD író, Gigabit ethernet, HD Graphics, HD audio, LG Flatron W2240 LED monitor 4db iMac 21.5-inch 2,7 GHZ Intel Core i5, 4 GB DDR3, AMD Radeon HD 6770M 512 MB, Mac OSX Lion
Kivetítő:	Teamboard interaktív tábla, Samsung UE32D4000 LED TV
Videó:	LG HDD/DVD recorder RH387H, SamsungSCB-2000 kamera

	Audió	2db AMC Viva 5 fali hangszóró
4	022	
	Számítógépek:	15 db Lenovo ThinkCentre Intel Core i5-2400 3.1GHz, 4GB RAM, 2TB HDD, DVD író, Gigabit ethernet, HD Graphics, HD audio, LG Flatron W2240 LED monitor, Wacom DL-720 monitor 1db HP Z210 CMT Workstation Intel Core i5-2400 3.1GHz, 4GB RAM, 500GB HDD 1db HP620 laptop Intel T3100, 2GB RAM, 250GB HDD
	Kivetítő:	Epson WXGA projektor, Sahara 65” dual touch interaktív tábla
	Videó:	LG HDD/DVD recorder RH387H, SamsungSCB-2000 kamera
	Audió	M-Audio Fast track csiptetős mikroport, 2db AMC Viva 5 fali hangszóró, 15db Logitech fülhallgató
5	327	
	Számítógépek:	1 db Lenovo ThinkCentre Intel Core i5-2400 3.1GHz, 4GB RAM, 2TB HDD, DVD író, Gigabit ethernet, HD Graphics, HD audio, LG Flatron W2240 LED monitor 1db HP620 laptop Intel T3100, 2GB RAM, 250GB HDD 31db HP630 laptop Intel P6200, 2GB RAM, 320GB HDD 16db CMPC
	Kivetítő:	Hitachi CP-X340, Cleverboard 3 interaktív tábla, Sahara 65” Dualtouch interaktív tábla
6	008 Machintosh	
	Számítógépek:	24 db iMac 21.5-inch 2,7 GHZ Intel Core i5, 4 GB DDR3, AMD Radeon HD 6770M 512 MB, Mac OSX Lion 1db iMac 24-inch 2,7 GHZ Intel Core i5, 4 GB DDR3, AMD Radeon HD 6770M 512 MB, Mac OSX
	Kivetítő:	Epson WXGA projektor, Sahara 65” Dualtouch interaktív tábla, Apple TV 2 gen, Motoros vászon
	Audio :	M-Audio Fast track csiptetős mikroport, 2db AMC Viva 5 fali hangszóró
	Egyéb eszközök:	24db Mambo wacom tablet, Logitech füles
	Xcode programozás	20 db iPod touch , és töltő táska

7 017 Labor

Számítógépek:	16 db iMac 21.5-inch 2,7 GHZ Intel Core i5, 4 GB DDR3, AMD Radeon HD 6770M 512 MB, Mac OSX Lion 1db iMac 24-inch 2,7 GHZ Intel Core i5, 4 GB DDR3, AMD Radeon HD 6770M 512 MB, Mac OSX Lion
Kivetítő:	Epson WXGA projektor, Motoros vászon
Audio :	M-Audio Fast track csiptetős mikroport, 2db AMC Viva 5 fali hangszóró
Egyéb eszközök:	Logitech füles

8 021 Labor

Számítógépek:	14 db iMac 21.5-inch 2,7 GHZ Intel Core i5, 4 GB DDR3, AMD Radeon HD 6770M 512 MB, Mac OSX Lion 1db iMac 24-inch 2,7 GHZ Intel Core i5, 4 GB DDR3, AMD Radeon HD 6770M 512 MB, Mac OSX Lion
Kivetítő:	Epson WXGA projektor, Sahara 65” Dualtouch interaktív tábla, Apple TV 2 gen, Motoros vászon
Audio :	M-Audio Fast track csiptetős mikroport, 2db AMC Viva 5 fali hangszóró
Egyéb eszközök:	14 db Logitech füles

9 021 Líceum Televízió

Számítógépek:	Rendszertechnika – Adásvezérlő Rack 3 db Lenovo E30, 1 db Lenovo D20, 2 db HP z210, 1 db Lenovo I5, Multiframe contorller Rendszertechnika – Adásrögzítő – stream rack 3 db számítógép (1 db I5, 2 db Dual Core) Yamaha O1V digitális hangkeverő, Blackamgic ATem digitális képkeverő pult, 3 db LG monitor, 1 Db Samsung monitor, 2Db Acer monitor, 1 Db Dell monitor, 1 db Muliviewer, 1 db Quad LG kijelző (fali csatl.), 1 db Samsung görgős wallmonitor
Kamerák, világítás:	6 db Sony NX-5E szett, 6 db Vinten állvány, 3 db ionaro

	világító szett, 6 db 330 wattos Balogh világító szett (konzolon), 3 db 110 wattos Balogh világító szett (konzolon), 3 db Canon 600D fényképező, 1 db Canon 1100D kit
	6 db Sony PJV ENG kamera (szett)
Audio :	4 db Audiotechnika csiptetős mikrofon, 2 db puskamikrofon, 3 db boomrúd, wallbox, Marvall intercom 4 csatorna, 3 db mini puska DSLR
Kitelepülő szett:	1 db Datavideo SE-900 SD digitális mobilszett, (3db Rack, kábelekkel, rögzítőkkal)
	1 db Datavideo HS-2000 HD digitális mobilszett, (3db Rack, kábelekkel, rögzítőkkal)

- 10 302 Vetítőterem

Számítógépek:	1 db I5 számítógép, Érintőképenyős vezérlőegység (Dell monitor), Viewsmart érintőképernyős vezérlő
	Vetítő: 2 db Christie passzív üzemű vetítő (3D-nél), 1 db médiaserver, Vezérlőrack
	3 db URH mikrofon AKG

- 11 605 PC

Számítógépek:	31 db Lenovo ThinkCentre Intel Core i5-2400 3.1GHz, 4GB RAM, 2TB HDD, DVD író, Gigabit ethernet, HD Graphics, HD audio, LG Flatron W2240 LED monitor
	1db HP Z210 CMT Workstation Intel Core i5-2400 3.1GHz, 4GB RAM, 500GB HDD
Kivetítő:	Hitachi CP-X308 WXGA projektor, Clever board 3 interaktív tábla
Videó:	SamsungSCB-2000 kamera, Panasonic VHS video lejátszó, Sony KV-X2551K színes TV
Audió	Sony DAV-DZ830W DVD erősítő házimozsi

Az oktatás és kutatás tárgyi feltételeit képező infrastruktúra az elmúlt évtizedben – a különféle pályázati lehetőségeknek is köszönhetően – dinamikusán fejlődött. Külön említést érdemel a főiskola informatikai infrastruktúrája, melynek bizonyos elemei regionális feladatokat látnak el.

Az Eszterházy Károly Főiskola információs infrastruktúrája szinte teljes egészében az önálló szervezeti egységként működő **Informatikai Osztály (IO)** kapcsolódik. Honlapcíme: <http://www.ik.ektf.hu/>

A Informatikai Központ az Eszterházy Károly Főiskola és a csatlakozó intézmények által az oktatás és képzés területén széleskörű szolgáltatások ellátására létrehozott szervezet.

A IK feladatköréhez tartozik a főiskolai hálózatba kötött gépek fejlesztése, karbantartása, HBONE regionális Internet-szolgáltatás, valamint egyéb járulékos feladatok ellátása: telefon- és beléptető-rendszer üzemeltetése, fénymásoló gépek kellékanyag ellátása, rendezvények és előadások technikai kiszolgálása, illetve az Informatikai Szolgáltató Centrum (ISC), valamint a Hallgatói Információs Központ (HIK) és a Városi Információs Portál (VIP) üzemeltetése. Mindezt 12 főből álló szakképzett csapat szolgáltatja.

A főiskola széleskörű informatikai infrastruktúrájából adódóan az IO munkatársai – az általános informatikai kereteken túl – egy-egy szakterületre is specializálódtak. Mivel géppark már több mint 3000 db asztali, és több mint 1500 hordozható (notebook) számítógépet számlál, szükség van a magas fokú szakmai tapasztalatra. Az asztali számítógépek mindegyike vezetékes hálózatba kötött, a notebookok pedig a wireless (Wi-Fi) technológia segítségével tudnak kapcsolódni – épületeinken belül – az EKF hálózatához. Főállású oktatóinkon kívül már jelenlegi elsőéves hallgatóink is rendelkeznek „saját”, a főiskola által biztosított, és a IK technikai támogatását magában foglaló notebookkal.

A gépterem és a nyilvános felhasználásra szánt számítógépek esetében is biztosítják az operációs rendszerek, valamint az oktatáshoz szükséges programok frissített változatait, a vírusellenőrző programokat, és minden negyedévben felülvizsgáljuk a számítógép-parkot.

A hallgatók informatikai eszközeinek működtetésén túl az IO feladata az intézmény dolgozói számára a megfelelő és megbízható, valamint stabil számítástechnikai háttér biztosítása, valamint az intézményi levelezőrendszer és a NEPTUN működtetése is. Kollégáink háttértámogatásával üzemel a **belső, zárt láncú és a webről is elérhető nyilvános kamera rendszer**.

A főiskolánk rendelkezik egy Compaq DS20 szuperszámítógéppel, melyet nagy számítási igényű feladatok megoldására használunk intézményi szinten. Ezen a szerveren fut a **főiskola könyvtárának** integrált rendszere is, az ALEPH 500-as verziója, illetve a távoktatásban használt WebCT szoftver is.

A kari számítógépes szervereket, aktív hálózati eszközöket modern, légkondicionált **szerverszobában** üzemeltetjük. A kari informatikai rendszer a főépülethez csatlakozik, annak tűzfalrendszerén keresztül éri el az internetet. A főiskolai informatikai hálózatot az **Informatikai Osztály (IO)** üzemelteti.

A szerverszobában található szerverek listája:

Név	Rendeltetés	Szolgáltatások	Backup
Trident	Géptermi NAT Router	NAT, TFTP	10 napra
Funny	SunRay vékonykliens Szerver	SunRay asztal elérés	Raid
Aries	Tanszéki szerver	HTTP, SMTP, IMAP, POP3, FTP, SSH	Raid, 10 napra
N/A	RFID	RFID labor developer szerver	nincs
Backup	Backup tárhely	SMB, FTP	nincs

Scorpius	File szerver	SMB, DHCP, NAT, VPN, HTTP, SCP	Raid, 10 napra
Dragon	Tanszéki Windows szerver	HTTP, FTP, VPN, MSSQL, IAS	Napi
Hydra	Tanszéki Windows szerver	Domain Controller, PrintServer, Virtual Server	Napi
N/A	Épület kameráinak kezelése	nincs publikus szolgáltatás	N/A
N/A	Wifi szolgáltatás	WIFI support	N/A
N/A	RET	Egerfood	N/A
N/A	RET	Egerfood	N/A
Funbuntu	SunRay vékonykliens Szerver	SunRay asztal elérés	Raid, 10 napra
Vserver	Virtual szerver	Virtuális szerverek hallgatói gyakorláshoz	nincs
N/A	Biztonsági tartalék	egyelőre nincs (AMD Quad Core 2x2.5 GHz)	N/A
N/A	Biztonsági tartalék	egyelőre nincs (AMD Quad Core 2x2.5 GHz)	N/A

A Hell Miksa Hallgatói Információs Központ működése jelentős hatással lehet az oktatási módszerekre, a képzés hatékonyságára. A felsőoktatás módszertárában fontos szerepet kaphat az egyéni tanulás, mely sikerének fontos feltétele az infokommunikációs technológiákra épülő forrásközpont. Ez ma a hallgatók számára nem csak 104 nagy teljesítményű számítógépes munkaállomást jelent (korlátlan Internet hozzáféréssel), hanem azt a tudásbázist is, ami az eszközök segítségével elérhetővé válik. Lehetővé teszi az ALEPH integrált könyvtári rendszer, a Neptun egységes tanulmányi rendszer és az SGI médiaszerver használatát. A felhasználók beléptetése és az egyéb szolgáltatások (nyomtatás, fénymásolás, szkennelés stb.) ellentételezése az egységes hallgatói chipkártyával történik. A naprakész követhető autentikációt egy Active Directory szerver biztosítja. A HIK Távoktatási Inkubációs Pontként is működik, ahol a távoktatásban résztvevő hallgatók konzultációt folytathatnak tantárgyi tutoraikkal a WebCT távoktatási szoftver felületén keresztül. Nem mellékes az előny sem, amely a hallgatók médiakompetenciájában jelentkezik. A „számítógépes írástudás”, a hálózati kommunikációs „intelligencia”, a kreatív digitális médiahasználat jelentősen növelheti végzős hallgatóink elhelyezkedési esélyeit.

A HIK egyfajta kiterjesztéseként jött létre 2004 áprilisában a **Városi Információs Portál (VIP) @-Kompetencia központ**, amely már a városi polgárok felé is nyitott, és 66 munkaállomáson biztosítja számukra @-kompetenciák elsajátítását (e-önkormányzat, e-bank, e-könyvtár, e-közigazgatás, nyelvi centrum, IP telefónia stb).

A főiskola **2 db levelező szerverrel** rendelkezik, melyek közül az egyik a dolgozói levelezést, míg a másik a hallgatók levelezést szolgálja ki. Mindkét levelezés elérhető a EKFNET Webmail szolgáltatásán keresztül. Az e-mail kommunikációt egy Mailman alapú listaszerver segíti.

Tittel Pál Könyvtár és Médiacentrum, EKF

Az Eszterházy Károly Főiskola könyvtári szolgáltatásait a **Tittel Pál Könyvtár és Médiacentrum** látja el, amely nyilvános szakkönyvtárként működik. Szolgáltatásai napi 12 órában, szombatonként 4 órában vehetők igénybe, míg adatbázisai és honlapjának szolgáltatásai napi 24 órában elérhetők.

A könyvtár szolgáltatásai:

- kölcsönzés (könyv, folyóirat, AV és elektronikus dokumentum, kotta)
- könyvtárközi kölcsönzés
- helybenhasználat
- elektronikus dokumentumok, hang, kép és mozgókép dokumentumok használata és szerkesztése
- elektronikus tananyagok szolgáltatása, használatása
- információszolgáltatás (elektronikus és cédulakatalógus, irodalomkutató, témafigyelés)
- tanórák (könyvtárhasználati és szakórák)
- számítógéphasználat és Internethasználat (minden teremben vezeték nélküli hálózaton keresztül is)
- rendezvények (kiállítás, konferencia)
- másolatkészítés (fénymásolat, fotózás, digitális másolat)

A Tittel Pál Könyvtár és Médiacentrum állományának elektronikus feltártsága megközelítőleg 70 %-os, ez közel 70.000 számítógépes katalógusrekordot jelent.

A könyvtári szolgáltatás 1500 m² területen működik, 230 fő olvasótermi férőhellyel. 19 könyvtáros látja el a napi feladatokat, ezt egészítik ki gyakorlatot teljesítő informatikus könyvtáros hallgatók. A könyvtár eszközparkja országos összehasonlításban is jónak mondható. A számítógépes, internet hozzáféréssel ellátott olvasói munkaállomások száma 58 (+19 dolgozó). Lehetőség van fénymásolásra, szkennelésre, nyomtatásra, projektoros vetítésre.

Új szolgáltatás a 8 médiaeditáló munkaállomás, amelyek felszereltsége egyenként: laptop, DVD lejátszó, kétkazettás magnó, lemezjátszó, digitalizáló tábla, kézi kamera, kontroll-monitor. Ezen kívül mind a 8 munkaállomás rendelkezik a legkorszerűbb digitalizáló, médiaszerkesztő szoftverekkel.

Az eszközparkban a fogyatékkal élők számára fontos eszközök is megtalálhatók.

A könyvtári fejlesztések iránya az említetteket figyelembe véve az elektronikus szolgáltatások növelésére, a szolgáltatások hozzáférhetőségének szélesítésére irányul, igazodva a Portál Program, az Országos Digitalizálási Terv és az oktatási informatikai stratégia elképzeléseihez.

Tájékozódás, tájékoztatás

A használók a könyvtár állományáról a CORVINA integrált könyvtári rendszer OPAC-ján keresztül, illetve a hagyományos katalógusok segítségével tájékozódhatnak.

Ezen túl a Matematikai és Informatikai Intézetben működik egy kézikönyvtár is a kari tárgyalóban. Itt közel 20 folyóirat több évre visszamenő számai, közel 800 kötet informatikai- és 600 kötet matematikai szakkönyv érhető el mind a dolgozók, mind a hallgatók számára. Webcíme: <http://aries.ektf.hu/~hz/konyvtar/>. A Intézet dolgozói és hallgatói több ezer gazdasági és informatikai témájú folyóirathoz férnek hozzá előfizetés, illetve elektronikus folyóirat gyűjtemények útján. Néhány, a Matematikai és Informatikai Intézet által előfizetett oldal:

- ScienceDirect (Elsevier, Pergamon és Academic Press kiadói folyóiratok)
- SpringerLink (Springer kiadói folyóiratok)
- Lecture Notes in Computer Science (2008-ig)
- Az Akadémiai Kiadó folyóiratai
- JSTOR

ACM Digital Library

EKF Gyakorló Általános, Közép-, Alapfokú Művészeti Iskola és Pedagógiai Intézet, Eger

Az általános iskolai oktatás mellett gimnáziumi képzést is folytat az iskola már több, mint két évtizede. A négy évfolyamos képzés mellett hat évfolyamos „kisgimnáziumi” képzés keretében, hat tagozaton folyik a diákok felkészítése az érettségire:

- általános,
- ének-zene,
- rajz,
- informatika,
- angol nyelv,
- fizika.

Kiemelkedőek az iskola eredményei a művészeti nevelés területén. A 2005/2006. tanévben indult művészetoktatás a **zene**, a **képzőművészetek**, majd **később a táncművészet** területén az érzelmi intelligencia fejlesztésére fekteti a hangsúlyt. Az **ének-tagozatos** képzésben a gimnáziumi programhoz alapfokú művészeti oktatás kapcsolódik, ahol elsősorban az egyéni fejlesztésekre kerül a hangsúly. A **grafika**, **festészet**, **tűzzománc**, **szobrászat** iránt érdeklődő gimnazisták és szakképzősök részére a gimnázium a művészettörténet magas szintű oktatását, a különböző képzőművészeti technikák elsajátítását is biztosítja.

Napjainkban mindenki számára alapvetően fontos az **idegen nyelv és az informatika**. Az angol nyelv tagozatos diákok a második év végére eljuthatnak a középszintű **angol** nyelvi érettségiig, nyelvvizsgáig, majd a tanulmányaik végén megcélozhatják az emelt szintű érettségit is.

Az informatikát szívesen tanulóknak emelt szintű képzésben biztosítja az iskola a középszintű érettségire, illetve az **ECDL-vizsgára** történő felkészítést. A fakultációt választó diákok a programozás rejtelveivel való megismerkedést követően nekivághatnak az emelt szintű érettséginek.

Új kezdeményezés a 2014/2015-ös tanévtől a gimnáziumi képzésben a **fizika tagozat** indítása, amihez minden igényt kielégítő, modern természettudományi labor áll rendelkezésre.

A mintaprojekt célrendszere (átfogó, konkrét és operatív célok bemutatása),

Stratégiai cél

Jövőkép

Az oktatás és a kutatás támogatása az információs és kommunikációs technológiák alkalmazásával oly módon, hogy kulturális örökségünk közgyűjteményekben őrzött dokumentumai az iskolai oktatásban a tudás természetes forrásaivá váljanak és ezzel együtt az oktatás minősége érzékelhető módon javuljon.

Helyzetelemzés

A jövőkép megvalósításának feltételei a sikertényezők, ezért a helyzetelemzés során felmértük a közgyűjteményi dolgozók és a pedagógusok IKT kompetenciáit, saját szakterületük digitális forrásismeretét, hajlandóságukat digitális gyűjtemények létrehozására és használatára munkájuk során. A felmérés széles forrásbázist biztosított SWOT analízis elkészítéséhez. Ennek alapján határoztuk meg, hogy mely tevékenységekre helyezzük a hangsúlyt, melyek legyenek a stratégiai célok.

SWOT analízis

Erősségek (belső jellemzők)	Súlyok	Gyengeségek (belső jellemzők)	Súlyok
fejlett informatikai infrastruktúra	1	digitális források oktatási célú felhasználásához nincsenek magyar nyelvű segédanyagok	
rendelkezésre álló digitális archívumok	2		
szakértelem	3		
kész IKT tananyagok	7		
nemzetközi és hazai tudományos együttműködések	6		
TDK aktivitás	9		
doktori iskolák	8		
nemzetközi kutatói mobilitás	11		
szolgáltatási kapacitás kiajánlása, mint bevételi forrás	10		
kiváló szakmai műhelyek	5		
oktatók idegen nyelv ismerete	12		
szaktárgyi tanítási módszertanban való jártasság	4		
Lehetőségek (külső jellemzők)		Veszélyek (külső jellemzők)	
IKT ismeretek hiányosságainak felismerése (megrendelői kör)		digitális forráshasználat iránti motiváció hiányosságai	
digitális könyvtárak alacsony ismertsége (megrendelői kör részéről)		módszertani anyagok kidolgozása iránti csekély érdeklődés	

hozzáférés digitális könyvtárak anyagaihoz		felhasználói szféra érdektelensége	
élethosszig tartó tanulás igénye		alacsony finanszírozás	
szolgáltatások iránt meglévő igények			

Az erősségek és gyengeségek belső jellemzők, amire az intézmény hatással van, képes azokat befolyásolni. A lehetőségek és a veszélyek környezeti adottságok, viszont ki lehet azokat használni. A súlyozás egyszerű sorbaállítással történt: az 1 sorszámú számít a legerősebb, a célélérés szempontjából a legfontosabb tényezőnek.

Stratégiai fókuszpontok

A piac

A piacot azok a közgyűteményi alkalmazottak és pedagógusok képezik, akik szeretnének részt venni digitális gyűjtemények létrehozásában és ennek érdekében bővítenék infokommunikációs ismereteiket. Ez a törekvés mindhárom közgyűjtemény alkalmazottainál 60%-on felüli, pedagógusoknál 41,5%.

A szolgáltatás

Az EKF kiváló informatikai infrastruktúrájára, a nemzetközi méretekben elérhető digitális gyűjtemények anyagaira és a rendelkezésre álló humán erőforrásra építve több szolgáltatás ajánlható az érdeklődőknek:

- IKT ismeretek magasabb szintre emelése,
- szaktanárok digitális forrásismeretének fejlesztése,
- óratervek, módszertani segédanyagok szolgáltatása (Módszertani központ)

Operatív célok

a projekt megvalósítási mechanizmusa (, felelőségek, költségvetés, finanszírozás, projekt monitoring és értékelés, kockázatok és feltételezések),

A *Digitális Forrásfelhasználás a Közoktatásban* (DFK) program célja olyan fejlesztési program támogatása, ami közgyűjtemények szakembereinek és pedagógusoknak a közreműködésével előmozdítja digitális könyvtárak gazdag állományában található elsődleges források felhasználását a közoktatásban. Ehhez szükség van továbbképzésekre, professzionális tanári segédanyagok összeállítására és a munkát koordináló módszertani központ létrehozására.

Van egy célt meghatározó szervezet, a cél megvalósítói a csatlakozók.

1. tervalternatíva

A megvalósítás szervezeti, intézményi háttere

A megvalósítás szervezeti hátterét egy módszertani központ létrehozása alkotja, aminek a feladata a munka koordinálása a közgyűjtemények és a pedagógusok között. Ebben a munkában központi szerepet kap a Tittel Pál Könyvtár és Médiacentrum, az Eszterházy Károly Főiskolán létrehozott Tanárképző Központ és a Médiainformatika Intézet. A szervezet nyitott, ahhoz bárki csatlakozhat, aki elfogadja a céljait. Az információs társadalom követelményei új szerepek felvállalására ösztönzik az intézményeket. Az összes új szerep mögött ott van az a szükséglet, hogy a közgyűjtemények és a

pedagógusok összehangoltan dolgozzanak oly mértékben, amire eddig még nem volt példa Magyarországon. Eddig az együttműködés inkább elméleti jellegű volt, mint gyakorlati. Amerikai könyvtárak jóval előbbre tartanak ebben munkában.

A digitális világban az intézmények sikeressége nagyrészt azon múlik, hogy képesek-e az együttműködés új formáit megtalálni. Ez a kialakítandó módszertani központ feladata lenne.

Ezen belül:

A Tittel Pál Könyvtár és a Médiainformatikai Intézet összefonódó szerepe:

A felsőoktatási könyvtárak - köztük a Tittel Pál Könyvtár - utóbbi időben kialakított új szerepei jelzik a közösség megújulásra való nyitottságát. Ma már e könyvtárak az erős infrastruktúra, a tartalom és a szolgáltatások hármására koncentrálnak és nyitottak új stratégiai irányok kialakítására. Ebben az új szerepben a Médiainformatika Intézet erős infrastruktúrájának támogatása a szervezéshez szükséges felszereléseket, technológiákat és az ezek működtetéséhez szükséges humán szakértelmet jelenti. Tartalom alatt azokat az információ-forrásokat értjük, amelyeket a könyvtár elérhetővé tesz, beleértve az egyre gyarapodó saját, szabad felhasználású vagy vásárolt elektronikus forrásokat, digitális gyűjteményeket. A digitális tartalom létrehozása, megőrzése és disszeminációja terén a felsőoktatási könyvtárak innovációs munkáját a cyberinfrastruktúra támogatja, ami átöleli a teljes kutatókörnyezetet, amit létre akarunk hozni. Lehetővé teszi a résztvevőknek a hatékony kommunikációt és képessé teszi őket arra, hogy létrehozzák és terjesszék eredményeiket anélkül, hogy ennek eszközeit minden olyan alkalommal ki kelljen találniuk, amikor új projektbe kezdenek.

Ehhez kapcsolódik a Tanárképző Központban felhalmozott pedagógiai módszertani tudás, ami lehetővé teszi olyan professzionális segédanyagok létrehozását, amelyek a digitálisan létező elsődleges források felhasználására építenek a közoktatásban.

A résztvevők informatikai felkészítése

A Tittel Pál Könyvtár 120 órás Elektronikus tananyagfejlesztés és használatás a könyvtárban nevű továbbképzési programja keretében kapnak felkészítést könyvtárosok, levéltárosok, muzeológusok és pedagógusok az informatikai háttérmunkák magas szintű művelésére. Ennek keretében a nyilvánosan elérhető digitális könyvtárak állományával és a felhasználás szerzői jogi feltételeivel is megismerkednek a résztvevők.

A továbbképzés témái:

1. Informatikai alapismeretek, igazodva a résztvevők előismereteihez.
2. Az elektronikus tanulás erőforrásai.
3. Az elektronikus tananyagok mediális elemei. Állókép-és hangszerkesztés; mozgókép-szerkesztés. Animáció-készítés.
4. Digitális könyvtárak forrásai.
5. Az elektronikus tanítás eszközei és módszerei.
6. Szabványos elektronikus tananyagok készítése.
7. LMS rendszerek használata
8. Szerzői jogi kérdések

Oktatási segédanyagok

2. tervalternatíva

A módszertani központ feladatai:

- Javaslatokat dolgoz ki a digitálisan létező elsődleges források közoktatásban történő felhasználására.
- Saját honlapot működtet módszertani javaslatok közzétételére, hogy elősegítse digitalizált elsődleges források felhasználását a közoktatásban. Linkeken keresztül biztosítja a partnerintézmények honlapjainak elérését.
- Szervezi a résztvevők közötti együttműködést, ami határon átnyúló program, mert számos történelmi forrás határon túli gyűjteményekben található még akkor is, ha ezek a digitális archívumok a világhálón szabadon elérhetők..
- Figyelemmel kíséri a szerzői jogi vonatkozásokat.
- Továbbképzéseket szervez közgyűjteményi szakemberek és tanárok informatikai ismereteinek bővítése érdekében.
- Informatikai megoldásokra tesz javaslatokat.
- Workshopokat szervez a digitális elsődleges források használatának elterjesztése, a jó gyakorlat megismerése érdekében.

A DFK programban részt vevő könyvtárak, múzeumok, levéltárak szerepe:

Elsősorban egyetemi könyvtárakra, szakkönyvtárakra, egyes múzeumokra és levéltárakra lehet építeni, ahol - együttműködve szaktanárokkal - a digitális gyűjtemények anyagainak felhasználásával professzionális, a tanulók kritikai gondolkodását és ismereteik konstruktív fejlesztését szolgáló tanári segédletek készülnek a közoktatás számára. Ehhez az intézmények saját honlapjukon DFK aloldalt működtetnek, ahonnan elérhetők a különféle forrástípusokhoz készült tanári segédletek és a felhasználók linkeken keresztül kapcsolódhatnak az elektronikus forrásokat tartalmazó digitális gyűjteményekhez.

Az alábbi forrástípusokhoz készülnek segédletek:

A digitális archívumok szerepe:

A gyűjteményük oktatási célú felhasználását támogató digitális archívumok a szerzői jogi törvény, vagy a Creative Commons előírásait figyelembe véve meghatározzák gyűjteményük felhasználásának feltételeit és hozzáférést biztosítanak a DFK programban részt vevő intézmények honlapjainak megfelelő aloldalaihoz.

A tanárok szerepe

A tanárok informatikai ismereteiket bővítő továbbképzéseken, illetve digitalizált elsődleges források felhasználási lehetőségeivel foglalkozó workshopokon vesznek részt, ahol óraterveket készítenek, amelyeket beépítenek saját tanóráikba. Egy szemeszter elteltével visszatérnek és bemutatják, megvitatják eredményeiket. Az így elkészült óratervek és egyéb segédanyagok oktatásban történő szabad felhasználásra – a megfelelő hivatkozással - felkerülnek a módszertani központ honlapjára.

Tervalternatívák A tervalternatíva alapján a célelérés lehetőségének értékelése (kiinduló célelképzelés / a tervalternatívában megjelenő cél).

A tervalternatívák közül az optimális változat kiválasztása.

Pénzügyi elemzés

Költségek elemzése

1. Továbbképző tanfolyam, A/4 méretű 80 oldalas segédanyag 500 példányban, szerzői ívenként számított szerzői jogdíj

	időtartam	óradíj	összesen	mindösszesen	
KÖLTSÉGEK					
1. Továbbképző tanfolyam					
<i>Személyi jellegű kifizetések</i>	óra	Ft/óra	Ft	Ft	
továbbképző tanfolyam óradíja	120	4 500	540000		
személyi jellegű egyéb kifizetések (óradíj 15%-a)	0,15		81000		
összesen			621000		
bérráulék 28,5%	0,285		176985		
bér összesen				797985	
Anyagköltség= bér 5%-a	0,05		39899	39899	
Tanfolyam összes költsége (bér+anyag)					837884
2/a Módszertani segédanyag					
	óra	Ft/óra	Ft	Ft	
<i>Személyi jellegű kifizetések</i>					
digitális források válogatása	25	2 000	50000		
óratervek készítése	15	2 000	30000		
módszertani segédanyag szerzői jogdíja (szerzői ív*Ft)	5	50 000	250000		
személyi jellegű egyéb kifizetések (jogdíj 1%-a)	0,1		25000		
összesen				330000	
bérráulék 28,5%	0,285		94050	94050	
bér összesen				424050	
<i>Nyomdaköltség</i>	példány	darabár			
módszertani segédanyag nettó nyomdaköltsége A/4; 80 p. , 500 példány	500	440	220000	220 000	
Egyéb dologi (nyomdaköltség 52%-a)(szállítás, raktározás, energia, terjesztés)	0,52			114 400	
Módszertani segédanyag összes költsége					758 450

2. Továbbképző tanfolyam, A/4 méretű 80 oldalas segédanyag 500 példányban, példányonkénti eladási ár után számított szerzői jogdíj

	időtartam	óradíj	összesen	mindösszesen	
KÖLTSÉGEK					
1. Továbbképző tanfolyam					
<i>Személyi jellegű kifizetések</i>	óra	Ft/óra	Ft	Ft	
továbbképző tanfolyam óradija	120	4 500	540000		
személyi jellegű egyéb kifizetések (óradíj 15%-a)	0,15		81000		
összesen			621000		
bérráulék 28,5%	0,285		176985		
bér összesen				797985	
Anyagköltség= bér 5%-a	0,05		39899	39899	
Tanfolyam összes költsége (bér+anyag)					837884
2/b Módszertani segédanyag					
<i>Személyi jellegű kifizetések</i>					
digitális források válogatása	25	2 000	50000		
óratervek készítése	15	2 000	30000		
módszertani segédanyag szerzői jogdíja (eladási ár 20%-a 500 példány után)	0,2		120000		
személyi jellegű egyéb kifizetések (jogdíj 10%-a)	0,1		12000		
összesen				200000	
bérráulék 28,5%	0,285		57000	57000	
bér összesen				257000	
<i>Nyomdaköltség</i>	példány	darabár			
módszertani segédanyag nettó nyomdaköltsége A/4; 80 p. , 500 példány	500	440	220 000	220 000	
Egyéb dologi (nyomdaköltség 52%-a)(szállítás, raktározás, energia, terjesztés)	0,52			114 400	
Módszertani segédanyag összes költsége					591400

3. Továbbképző tanfolyam, A/4 méretű 80 oldalas segédanyag 1 000 példányban, szerzői ívenként számított szerzői jogdíj

	időtartam	óradíj	összesen	mindösszesen	
KÖLTSÉGEK					
1. Továbbképző tanfolyam					
<i>Személyi jellegű kifizetések</i>	óra	Ft/óra	Ft	Ft	
továbbképző tanfolyam óradíja	120	4 500	540000		
személyi jellegű egyéb kifizetések (óradíj 15%-a)	0,15		81000		
összesen			621000		
bérráulék 28,5%	0,285		176985		
bér összesen				797985	
<i>Anyagköltség= bér 5%-a</i>	0,05		39899	39899	
Tanfolyam összes költsége (bér+anyag)					837884
2/a Módszertani segédanyag					
	óra	Ft/óra	Ft	Ft	
<i>Személyi jellegű kifizetések</i>					
digitális források válogatása	25	2 000	50000		
óratervek készítése	15	2 000	30000		
módszertani segédanyag szerzői jogdíja (szerzői ív*Ft)	5	50 000	250000		
személyi jellegű egyéb kifizetések (jogdíj 1%-a)	0,1		25000		
összesen				330000	
bérráulék 28,5%	0,285		94050	94050	
bér összesen				424050	
<i>Nyomdaköltség</i>	példány	darabár			
módszertani segédanyag nettó nyomdaköltsége A/4; 80 p. , 1000 példány	1 000	299	299000	299 000	
<i>Egyéb dologi (nyomdaköltség 52%-a)(szállítás, raktározás, energia, terjesztés)</i>	0,52			155 480	
Módszertani segédanyag összes költsége					878 530

4. Továbbképző tanfolyam, A/4 méretű 80 oldalas segédanyag 1000 példányban, példányonkénti eladási ár után számított szerzői jogdíj

	időtartam	óradíj	összesen	mindösszesen	
KÖLTSÉGEK					
1. Továbbképző tanfolyam					
<i>Személyi jellegű kifizetések</i>	óra	Ft/óra	Ft	Ft	
továbbképző tanfolyam óradíja	120	4 500	540000		
személyi jellegű egyéb kifizetések (óradíj 15%-a)	0,15		81000		
összesen			621000		
bérráulék 28,5%	0,285		176985		
bér összesen				797985	
Anyagköltség= bér 5%-a	0,05		39899	39899	
Tanfolyam összes költsége (bér+anyag)					837884
2/b Módszertani segédanyag					
<i>Személyi jellegű kifizetések</i>					
digitális források válogatása	25	2 000	50000		
óratervek készítése	15	2 000	30000		
módszertani segédanyag szerzői jogdíja (eladási ár 20%-a 1000 példány után)	0,2	1 000	160000		
személyi jellegű egyéb kifizetések (jogdíj 10%-a)	0,1		16000		
összesen				240000	
bérráulék 28,5%	0,285		68400	68400	
bér összesen				308400	
<i>Nyomdaköltség</i>	példány	darabár			
módszertani segédanyag nettó nyomdaköltsége A/4; 80 p. , 1 000 példány	1 000	299	299 000	299 000	
Egyéb dologi (nyomdaköltség 52%-a)(szállítás, raktározás, energia, terjesztés)	0,52			155 480	
Módszertani segédanyag összes költsége					762880

Bevételek elemzése 1.

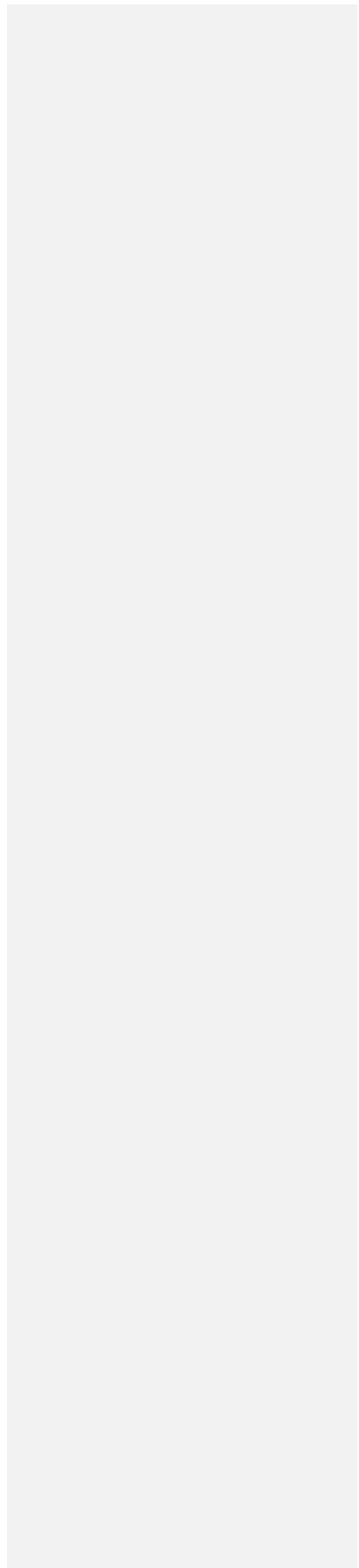
Továbbképző tanfolyam, A/4 méretű 80 oldalas segédanyag 500 példányban, szerzői ívenként számított szerzői jogdíjjal

BEVÉTELEK	fő, példány	Ft/fő	összesen	eredmény
1. Tanfolyam bevételei				
Tanfolyam díja	10	90 000	900000	
2. Módszertani segédanyag bevételei				
Eladási ár	500	1 600	800000	
Eredmény				
tanfolyam bevétele			900000	
tanfolyam költsége			837884	
tanfolyam adózás előtti eredménye			62116	
társasági adó (2013-as kulccsal 10%)	0,1	6212		
Tanfolyam adózás utáni eredménye				55904
segédanyag bevétele			800000	
segédanyag költsége			758 450	
segédanyag adózás előtti eredménye			41 550	
társasági adó (2013-as kulccsal 10%)	0,1		4155	
Segédanyag adózás utáni eredménye				37 395

Bevételek elemzése 2.

Továbbképző tanfolyam, A/4 méretű 80 oldalas segédanyag 500 példányban, példányonkénti eladási ár után számított szerzői jogdíjjal

BEVÉTELEK	fő, példány	Ft/fő	összesen	eredmény
1. Tanfolyam bevételei				
Tanfolyam díja	10	90 000	900000	
2. Módszertani segédanyag bevételei				
Eladási ár	500	1 200	600000	
Eredmény				
tanfolyam bevétele			900000	
tanfolyam költsége			837884	
tanfolyam adózás előtti eredménye			62116	
társasági adó (2013-as kulccsal 10%)	0,1	6212		
Tanfolyam adózás utáni eredménye				55904
segédanyag bevétele			600000	
segédanyag költsége			591400	
segédanyag adózás előtti eredménye			8600	
társasági adó (2013-as kulccsal 10%)	0,1		860	
Segédanyag adózás utáni eredménye				7740

Bevételek elemzése 3.

Továbbképző tanfolyam, A/4 méretű 80 oldalas segédanyag 1 000 példányban, szerzői ívenként számított szerzői jogdíjjal

BEVÉTELEK	fő, példány	Ft/fő	összesen	eredmény
1. Tanfolyam bevételei				
Tanfolyam díja	10	90 000	900000	
2. Módszertani segédanyag bevételei				
Példányonkénti eladási ár	1 000	900	900000	
Eredmény				
tanfolyam bevétele			900000	
tanfolyam költsége			837884	
tanfolyam adózás előtti eredménye			62116	
társasági adó (2013-as kulccsal 10%)	0,1	6212		
Tanfolyam adózás utáni eredménye				55904
segédanyag bevétele			900000	
segédanyag költsége			878 530	
segédanyag adózás előtti eredménye			21 470	
társasági adó (2013-as kulccsal 10%)	0,1	2147		
Segédanyag adózás utáni eredménye				19 323

Bevételek elemzése 4.

Továbbképző tanfolyam, A/4 méretű 80 oldalas segédanyag 1000 példányban, példányonkénti eladási ár után számított szerzői jogdíjjal

BEVÉTELEK	fő, példány	Ft/fő	összesen	eredmény
1. Tanfolyam bevételei				
Tanfolyam díja	10	90 000	900000	
2. Módszertani segédanyag bevételei				
Eladási ár	1 000	800	800000	
Eredmény				
tanfolyam bevétele			900000	
tanfolyam költsége			837884	
tanfolyam adózás előtti eredménye			62116	
társasági adó (2013-as kulccsal 10%)	0,1	6212		
Tanfolyam adózás utáni eredménye				55904
segédanyag bevétele			800000	
segédanyag költsége			762880	
segédanyag adózás előtti eredménye			37120	
társasági adó (2013-as kulccsal 10%)	0,1	3712		
Segédanyag adózás utáni eredménye				33408

Kockázatelemzés

A pénzügyi tervezés során abból indultunk ki, hogy nincs lehetőségünk pályázati források igénybevételére, így a finanszírozás önköltséges.

A tanfolyam kockázatelemzése

Tíz fős tanfolyam költségeivel és bevételeivel számoltunk. Egy évben több tanfolyam is szervezhető, vagy egy tanfolyam résztvevőinek száma a tervezettől több is lehet. Ezek a tényezők pozitívan befolyásolják az eredményességet. A kockázatot a tanfolyamra jelentkezők létszámának alakulása jelenti. A jelentkezők létszáma függ

- a) a megcélzott hallgatói kör érdeklődése és a tanfolyam tematikájának egyezésétől,
- b) a költségek finanszírozásának lehetőségeitől,
- c) a fizetőképes kereslettől.

A tanfolyam mérsékelt nyereségével számoltunk, amit újabb segédanyagok összeállítására, többszörözésére és terjesztésére lehet fordítani. Változatlan tanfolyami bevételek és költségek mellett változó segédanyag-költséggel és bevétellel számoltunk.

Nyomatott oktatási segédanyag kockázatelemzése

A nyomtatott segédanyag vagy A/4 papírméretben 80 oldal terjedelemben készül, vagy A/5 papírméretben 160 oldal terjedelemben készül. Nyomdaköltség tekintetében a kettő között elhanyagolható a különbség⁴.

A segédanyag paraméterei

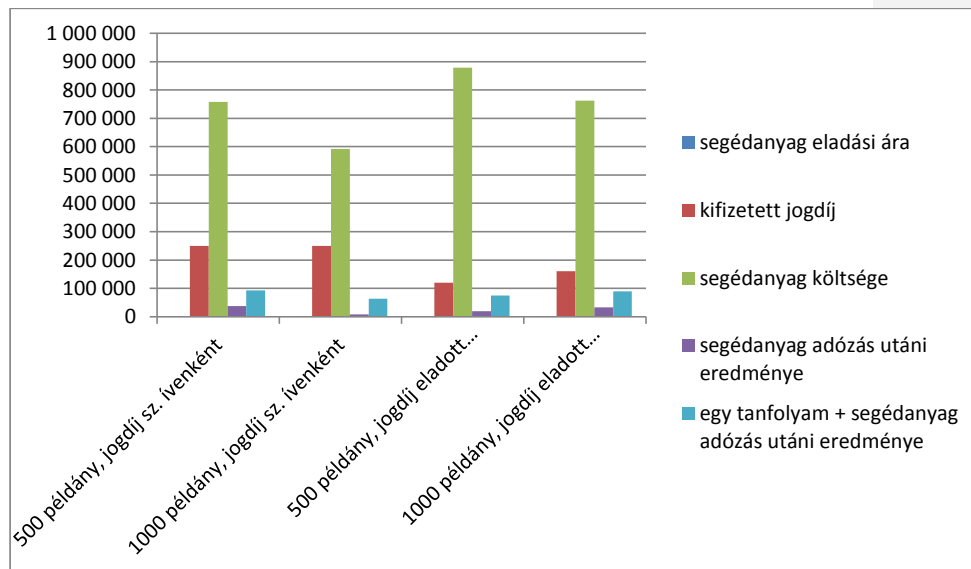
Segédanyag A/5 méretben:

- Méret: 148x210 mm (A/5)
- Oldalszám: 160+4 oldal 1+1 színnel nyomva
- Darabszám: 500 példány
- Borító (4 oldallal) egyik oldal teljesen színes, a másik oldal nyomatlan
- Anyag:
 - a) belív: ofszet 90 g
 - b) borító: matt műnyomó 300 g
- Kötészet: ragasztókötés, borító 1x matt fóliázva
- Ár 500 példány esetén 422 Ft/db + ÁFA
- Ár 1000 példány esetén 284- Ft/db+ ÁFA

Segédanyag A/4 méretben:

- Méret: 210x297 mm (A/4)
- Oldalszám: 80+4 oldal 1+1 színnel nyomva
- Borító (4 oldallal) egyik oldal teljesen színes, a másik oldal nyomatlan
- Anyag:
 - a) belív: ofszet 90 g
 - b) borító: matt műnyomó 300 g
- Kötészet: ragasztókötés, borító 1x matt fóliázva
- Ár 500 példány esetén 440 Ft/db
- Ár 1000 példány esetén 299 Ft/db

⁴ A nyomdai árak a Micropress Kft. (Miskolc) árkalkulációja alapján (<http://www.nyomdavonal.hu>) 2014. január 25-én

Nyomatott segédanyag finanszírozhatósága

A különböző paraméterekkel számolt segédanyag-kiadás a finanszírozhatóság szempontjából

A legnagyobb fajlagos költsége az 500 példányban kiadott és eladott példányonként fizetett szerzői jogdíjas változatnak van, a szerzők szempontjából is ez a kedvezőtlenebb, mert a legalacsonyabb jogdíj.

A legalacsonyabb költsége az ezer példányban kiadott oktatási segédletnek van, ami a szerzők szempontjából is kedvező, a szerzői jogdíjat szerzői ívenként fizeti a megrendelő. Az eladási ár kevéssel több, mint a legalacsonyabb árkategória, viszont a megrendelő szempontjából a legkevésbé jövedelmező. Viszonylag alacsony ára miatt eladhatóbb, mint az 500 példányos, szerzői díjas változat.

Kockázatok:

Egyetlen tanfolyamhoz kapcsolódva és a résztvevő létszámához igazodva kevés példányt lehet eladni. Évi négy tanfolyam szervezése esetén is ugyanez a helyzet, ezért nagyobb reklámtevékenységet igényel és nagyobb kockázattal jár a fennmaradó példányok értékesítése.

Azoknak az oktatási segédanyagoknak a kiadásához és terjesztéséhez, amelyek nem saját fejlesztésű digitális könyvtárak állományára építenek, elképzelhető, hogy a szerzői joghoz kapcsolódó jogi (sui generis) jogosultság megszerzése is szükséges, ami újabb költségeket jelenthet. Mivel a sui generis jog nem érvényes a szabad felhasználásban, amivel egyébként élni lehetne, ha a segédanyagokat tankönyvvé nyilvánítanák, ezzel a lehetséges költséggel számolni kell.

Nem terhelne nyomtatási költség a segédanyagok megjelenését, ha elektronikus tananyagként kapcsolódna a tanfolyamokhoz és csak korlátozott kör számára lenne elérhető internetről történő lehívással. A sui generis jog ebben az esetben is fennáll. Ezzel viszont jelentős mértékben csökkentenénk kulturális örökségünk digitális könyvtárakból

elérhető forrásainak felhasználását az oktatásban, mert erősen korlátozott lenne a tanfolyamokon keresztül hozzáférő közgyűjteményi alkalmazottak és pedagógusok létszáma.

A fentiekben leírt kockázatok kezelése, az elkészülő anyagok folyamatos fejlesztése, a kapcsolattartás az adatbázisok tulajdonosaival egy szerveződő módszertani központ keretében nagyobb sikerrel lenne megvalósítható, mint egyénileg. Ez utóbbi út azért sem járható, mert a közgyűjteményi dolgozók és a pedagógusok közös munkájára van szükség a megvalósításhoz.

Finanszírozási források meghatározása

Finanszírozási források lehetnek:

- pályázatok
- tandíjak
- módszertani segédanyagok forgalmazása

Gazdasági-társadalmi hatások vizsgálata

A gazdaság-társadalmi multiplikatív hatások.

Elemei:

elméleti háttér bemutatása

gazdasági előnyök, hátrányok bemutatása (pl. munkahelyteremtés / megszüntetés)

társadalmi előnyök, hátrányok bemutatása (pl. esélyegyenlőség)

Összegzés: a projekt megvalósíthatósága

A megvalósíthatósági tanulmány befejezéseként összegezni szükséges a megadott szempontok alapján elvégzett elemzések eredményét, ezáltal végső következtetés vonható le az adott projekt megvalósíthatóságáról.